ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 21.1.2019
COM(2019) 9 final

2019/0006 (NLE)

Πρόταση

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

με την οποία επιτρέπεται στη Λιθουανία να εισαγάγει ειδικό μέτρο παρέκκλισης από το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 395 παράγραφος 1 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας (εφεξής «η οδηγία ΦΠΑ»), το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα έπειτα από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να επιτρέπει σε κάθε κράτος μέλος να θεσπίζει ειδικά μέτρα παρέκκλισης από τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας, για λόγους απλούστευσης των διαδικασιών επιβολής του ΦΠΑ ή πρόληψης ορισμένων τύπων φοροδιαφυγής ή φοροαποφυγής.

Με επιστολή που πρωτοκολλήθηκε στην Επιτροπή στις 16 Οκτωβρίου 2018, η Λιθουανία ζήτησε παρέκκλιση από το άρθρο 193 της οδηγίας ΦΠΑ προκειμένου να εφαρμόσει τον μηχανισμό αντιστροφής της επιβάρυνσης στους σκληρούς δίσκους. Σύμφωνα με το άρθρο 395 παράγραφος 2 της οδηγίας ΦΠΑ, η Επιτροπή, με επιστολή της 19ης Νοεμβρίου 2018, ενημέρωσε τα άλλα κράτη μέλη σχετικά με το αίτημα της Λιθουανίας. Με επιστολή της 20ής Νοεμβρίου 2018, η Επιτροπή γνωστοποίησε στη Λιθουανία ότι διέθετε όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για την εξέταση του αιτήματος.

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

- **Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης**

Κατά γενικό κανόνα, το άρθρο 193 της οδηγίας ΦΠΑ ορίζει ότι ο ΦΠΑ οφείλεται κανονικά από τον υποκείμενο στον φόρο ο οποίος πραγματοποιεί φορολογητέα παράδοση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών.

Δυνάμει του άρθρου 395 της οδηγίας ΦΠΑ, η Λιθουανία ζήτησε παρέκκλιση από το άρθρο 193 της οδηγίας ΦΠΑ, ώστε να της επιτραπεί να εφαρμόσει τον μηχανισμό αντιστροφής της επιβάρυνσης για τις παραδόσεις σκληρών δίσκων που δεν καλύπτονται από το άρθρο 199α της οδηγίας ΦΠΑ. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, υπόχρεος για την καταβολή του ΦΠΑ καθίσταται ο υποκείμενος σε φόρο προς τον οποίο πραγματοποιείται η παράδοση. Ο εν λόγω υποκείμενος σε φόρο, εφόσον έχει δικαίωμα πλήρους έκπτωσης του φόρου, δηλώνει και αφαιρεί ταυτόχρονα τον ΦΠΑ που αντιστοιχεί στην παράδοση, με αποτέλεσμα να μην καταβάλλεται στην πράξη ΦΠΑ στο Δημόσιο Ταμείο.

Η Λιθουανία εντόπισε περιπτώσεις απάτης όσον αφορά τον ΦΠΑ στον τομέα των ηλεκτρονικών αγαθών, όπως οι φορητοί υπολογιστές, τα κινητά τηλέφωνα, οι ταμπλέτες και οι σκληροί δίσκοι. Τα αγαθά αυτά αποκτώνται από άλλα κράτη μέλη και, προτού παραδοθούν στους λιανοπωλητές ή απευθείας στους καταναλωτές, πραγματοποιούνται πολλαπλές συναλλαγές μεταξύ αφανών εμπόρων οι οποίοι δεν αποδίδουν τον ΦΠΑ στο Δημόσιο Ταμείο. Οι έλεγχοι που διενεργήθηκαν στη Λιθουανία αποκάλυψαν ότι κατά την περίοδο 2016-2017 ενδέχεται να μην έχουν καταβληθεί περίπου 6 εκατ. EUR φόρων για ηλεκτρονικά αγαθά, γεγονός που αποτελεί σημαντική ζημία για τον κρατικό προϋπολογισμό.

Η Λιθουανία εφάρμοσε σειρά μέτρων για την αντιμετώπιση και την πρόληψη της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ. Από τον Οκτωβρίου 2016, όλοι οι υποκείμενοι στον ΦΠΑ στη Λιθουανία είναι υποχρεωμένοι, σε μηνιαία βάση, να εισάγουν τις πληροφορίες σχετικά με τα τιμολόγια ΦΠΑ που έχουν λάβει και έχουν εκδώσει στο υποσύστημα ηλεκτρονικού τιμολογίου («i.SAF») του συστήματος έξυπνης διοίκησης («i.MAS»), βοηθώντας τις αρχές να εντοπίσουν διαφορές μεταξύ των στοιχείων που δηλώνουν οι υποκείμενοι στον ΦΠΑ και των ποσών φόρου που δεν έχουν δηλωθεί εγκαίρως. Επίσης, οι πληροφορίες σχετικά με τα έγγραφα μεταφοράς εμπορευμάτων πρέπει να καταχωρίζονται στο υποσύστημα του i.MAS για τις ηλεκτρονικές φορτωτικές («i.VAZ»), διευκρινίζοντας τα μεταφερόμενα εμπορεύματα, τους αποστολείς και τους παραλήπτες, προτού μεταφερθούν τα εμπορεύματα στο έδαφος της

Λιθουανίας. Οι εν λόγω επιχειρησιακές πληροφορίες που συλλέγονται από την κρατική φορολογική επιθεώρηση χρησιμοποιούνται επίσης για τον εντοπισμό ενδεχόμενων περιπτώσεων απάτης ή για την ταχεία εύρεση των εμπορευμάτων που εμπλέκονται σε μια αλυσίδα απάτης.

Παρά τα μέτρα που ελήφθησαν για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ, οι πληροφορίες που παρέσχε η Λιθουανία δείχνουν ότι τα μέτρα αυτά δεν επαρκούν για την πρόληψη της απάτης όσον αφορά τον ΦΠΑ στην παράδοση ηλεκτρονικών αγαθών. Η Λιθουανία θεωρεί ότι η εισαγωγή της αντιστροφής της επιβάρυνσης στον συγκεκριμένο τομέα είναι αναγκαία.

Η Λιθουανία προτίθεται να εισαγάγει την αντιστροφή της επιβάρυνσης για τα ηλεκτρονικά αγαθά με βάση το άρθρο 199α της οδηγίας ΦΠΑ. Ωστόσο, οι σκληροί δίσκοι δεν περιλαμβάνονται στο εν λόγω άρθρο. Η Λιθουανία υποστηρίζει επίσης ότι η εμπειρία άλλων κρατών μελών δείχνει ότι, μετά τη θέσπιση του μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης στα ηλεκτρονικά αγαθά που καλύπτονται από το άρθρο 199α της οδηγίας ΦΠΑ, η απάτη μετατίθεται σε άλλα ηλεκτρονικά αγαθά.

Επομένως, η Λιθουανία ζητεί να της επιτραπεί η θέσπιση του μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης και για τους σκληρούς δίσκους με βάση το άρθρο 395 της οδηγίας ΦΠΑ.

Λαμβανομένου υπόψη του δυνητικά θετικού αντικτύπου του μέτρου στην καταπολέμηση της απάτης που αποκαλύφθηκε από την Λιθουανία, προτείνεται να χορηγηθεί η παρέκκλιση για περιορισμένη χρονική περίοδο, από την 1η Μαρτίου 2019 έως τις 28 Φεβρουαρίου 2022. Κατά τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής του μέτρου παρέκκλισης, η Λιθουανία θα πρέπει να θεσπίσει άλλα συμβατικά μέτρα για τον αποτελεσματικό έλεγχο και την πρόληψη της απάτης στις παραδόσεις σκληρών δίσκων. Κατά συνέπεια, δεν θα πρέπει να υπάρχει περαιτέρω ανάγκη παρέκκλισης από το άρθρο 193 της οδηγίας ΦΠΑ όσον αφορά τις παραδόσεις σκληρών δίσκων.

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Παρόμοιες παρεκκλίσεις σε σχέση με το άρθρο 193 της οδηγίας ΦΠΑ έχουν χορηγηθεί και σε άλλα κράτη μέλη.

Συνεπώς, το προτεινόμενο μέτρο είναι σύμφωνο με τις υφιστάμενες διατάξεις της οδηγίας ΦΠΑ.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

- **Νομική βάση**

Άρθρο 395 της οδηγίας ΦΠΑ.

- **Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)**

Λαμβανομένης υπόψη της διάταξης της οδηγίας ΦΠΑ στην οποία βασίζεται η πρόταση, η πρόταση εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης. Ως εκ τούτου, δεν εφαρμόζεται η αρχή της επικουρικότητας.

- **Αναλογικότητα**

Η απόφαση αφορά άδεια που χορηγείται σε κράτος μέλος κατόπιν αιτήματός του και ουδόλως συνιστά υποχρέωση.

Δεδομένου του περιορισμένου πεδίου εφαρμογής της παρέκκλισης, το ειδικό μέτρο είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο, δηλαδή την παρεμπόδιση ορισμένων μορφών φοροδιαφυγής ή φοροοαποφυγής σε συγκεκριμένο τομέα.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Βάσει του άρθρου 395 της οδηγίας ΦΠΑ, παρέκκλιση από τους κοινούς κανόνες ΦΠΑ είναι δυνατή μόνο με έγκριση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει ομόφωνα κατόπιν πρότασης της Επιτροπής. Εξάλλου, η απόφαση του Συμβουλίου αποτελεί το πλέον ενδεδειγμένο μέσο, δεδομένου ότι μπορεί να απευθύνεται σε μεμονωμένα κράτη μέλη.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Η παρούσα πρόταση βασίζεται σε αίτημα της Λιθουανίας και αφορά μόνο το εν λόγω κράτος μέλος.

- **Συλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας**

Δεν υπήρξε ανάγκη εξωτερικής εμπειρογνωσίας.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Η πρόταση εκτελεστικής απόφασης αποσκοπεί στην πρόληψη ορισμένων μορφών φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής στον τομέα των σκληρών δίσκων. Ο μηχανισμός αντιστροφής της επιβάρυνσης αναμένεται να βοηθήσει τη Λιθουανία στην πρόληψη της απάτης όσον αφορά τον ΦΠΑ στον τομέα των σκληρών δίσκων. Κατά συνέπεια, το μέτρο παρέκκλισης θα έχει δυνητικά θετικό αντίκτυπο.

Λόγω του περιορισμένου πεδίου εφαρμογής της παρέκκλισης και της περιορισμένης χρονικά εφαρμογής της, οι αρνητικές επιπτώσεις, που συνίστανται στην αύξηση του διοικητικού φόρτου για τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με ηλεκτρονικά αγαθά, θα είναι σε κάθε περίπτωση περιορισμένες.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η πρόταση δεν θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στους ιδίους πόρους της Ένωσης που προέρχονται από τον ΦΠΑ.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η πρόταση περιλαμβάνει χρονικό περιορισμό, ο οποίος έχει καθοριστεί για τις 28 Φεβρουαρίου 2022.

2019/0006 (NLE)

Πρόταση

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

με την οποία επιτρέπεται στη Λιθουανία να εισαγάγει ειδικό μέτρο παρέκκλισης από το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη την οδηγία 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας[1], και ιδίως το άρθρο 395,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ προβλέπει ότι υπόχρεος για την καταβολή φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) στις φορολογικές αρχές είναι, κατά γενικό κανόνα, ο υποκείμενος στον φόρο ο οποίος παραδίδει αγαθά ή παρέχει υπηρεσίες.

(2) Με επιστολή που πρωτοκολλήθηκε στην Επιτροπή στις 16 Οκτωβρίου 2018, η Λιθουανία έχει ζητήσει να της επιτραπεί να εισαγάγει ειδικό μέτρο παρέκκλισης από το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ, προκειμένου να εφαρμόσει τον μηχανισμό αντιστροφής της επιβάρυνσης στις παραδόσεις σκληρών δίσκων.

(3) Σύμφωνα με το άρθρο 395 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο της οδηγίας 2006/112/ΕΚ, η Επιτροπή ενημέρωσε τα άλλα κράτη μέλη, με επιστολές της 19ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με το αίτημα που υπέβαλε η Λιθουανία. Με επιστολή της 20ής Νοεμβρίου 2018, η Επιτροπή γνωστοποίησε στη Λιθουανία ότι διέθετε όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για την εξέταση του αιτήματος.

(4) Η Λιθουανία εντόπισε περιπτώσεις απάτης του αφανούς εμπόρου όσον αφορά τον ΦΠΑ στον τομέα των ηλεκτρονικών αγαθών, όπως οι φορητοί υπολογιστές, τα κινητά τηλέφωνα, οι ταμπλέτες και οι σκληροί δίσκοι. Η κλίμακα και η εμβέλεια της εν λόγω πρακτικής έχει άμεσο, πολύ αρνητικό αντίκτυπο για τον κρατικό προϋπολογισμό.

(5) Η Λιθουανία έχει λάβει σειρά μέτρων για την αντιμετώπιση και την πρόληψη της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ. Σύμφωνα με τη Λιθουανία τα μέτρα αυτά δεν επαρκούν για την πρόληψη της απάτης όσον αφορά τον ΦΠΑ στην παράδοση ηλεκτρονικών αγαθών.

(6) Η Λιθουανία προτίθεται να εισαγάγει την αντιστροφή της επιβάρυνσης για τα ηλεκτρονικά προϊόντα με βάση το άρθρο 199α της οδηγίας 2006/112/ΕΚ. Ωστόσο, οι σκληροί δίσκοι δεν περιλαμβάνονται σε αυτό το άρθρο.

(7) Προκειμένου να προβλεφθεί μια πιο ολοκληρωμένη μορφή του μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης που θα πρέπει να εφαρμόζεται όχι μόνο στα ηλεκτρονικά προϊόντα, όπως ήδη προβλέπεται στο άρθρο 199α της οδηγίας

[1] ΕΕ L 347 της 11.12.2006, σ. 1.

2006/112/ΕΚ, αλλά και στους σκληρούς δίσκους, η Λιθουανία ζητεί να της επιτραπεί να θεσπίσει τον μηχανισμό αντιστροφής της επιβάρυνσης για παραδόσεις σκληρών δίσκων, βάσει του άρθρου 395 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ.

(8) Λαμβανομένου υπόψη του ενδεχόμενου θετικού αντικτύπου του ειδικού μέτρου στην καταπολέμηση της απάτης που εντοπίστηκε από την Λιθουανία, η παρέκκλιση θα πρέπει να χορηγηθεί για περιορισμένη χρονική περίοδο, από την 1η Μαρτίου 2019 έως τις 28 Φεβρουαρίου 2022.

(9) Γενικά, οι παρεκκλίσεις χορηγούνται για περιορισμένο χρονικό διάστημα, ώστε να μπορεί να αξιολογηθεί κατά πόσον το μέτρο παρέκκλισης είναι κατάλληλο και αποτελεσματικό. Οι παρεκκλίσεις παρέχουν στα κράτη μέλη χρονικό περιθώριο για να θεσπίσουν άλλα συμβατικά μέτρα για την αντιμετώπιση του εκάστοτε προβλήματος μέχρι τη λήξη του μέτρου παρέκκλισης, καθιστώντας κατ' αυτόν τον τρόπο περιττή την παράταση της παρέκκλισης. Παρέκκλιση που επιτρέπει τη χρήση του μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης χορηγείται μόνο κατ' εξαίρεση για συγκεκριμένους τομείς απάτης και αποτελεί έσχατο μέσο. Η Λιθουανία θα πρέπει, επομένως, να εφαρμόσει, μέχρι τη λήξη της παρούσας παρέκκλισης, άλλα συμβατικά μέτρα για την καταπολέμηση και την πρόληψη της απάτης σε θέματα ΦΠΑ στον τομέα των σκληρών δίσκων και, κατά συνέπεια, δεν θα πρέπει να χρειάζεται πλέον να παρεκκλίνει από το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ όσον αφορά τις παραδόσεις σκληρών δίσκων.

(10) Το ειδικό μέτρο δεν θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στους ιδίους πόρους της Ένωσης που προέρχονται από τον ΦΠΑ.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ, επιτρέπεται στη Λιθουανία να ορίσει τον αποκτώντα τα αγαθά ως υπόχρεο για την καταβολή του ΦΠΑ στην περίπτωση των παραδόσεων σκληρών δίσκων.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται από την 1η Μαρτίου 2019 και παύει να ισχύει στις 28 Φεβρουαρίου 2022.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Δημοκρατία της Λιθουανίας.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος